

www.kd.fi

KD:s
kommunal-
valsprogram
2021

Innehåll

Ordförandes hälsning	3
Hela Finland med	4
Arbete och aktivitet i alla kommuner	5
Företagarna skapar välstånd	6
Ingen service genom lån	8
Öppenhet och kunnande i upphandlingar	10
En barnvänlig hemkommun	11
Kvalitativ småbarnspedagogik	13
Fasthet i den grundläggande utbildningen	16
Skolutrymmen i gemensam användning	19
Fostran utgår från värderingar	20
Yrke för varje ungdom	20
Varje ungdom delaktig	22
Livslångt lärande	23
Motion och kultur skapar välbefinnande	23
Sote äntligen klar	25
Det är sjukt att spara på hälsa	26
Varje far- och morfälder involverad	27
Skräddarsydda tjänster för funktionshindrade	29
Det är bra att få bo hemma	30
En ekologiskt hållbar kommun	32
Att förbereda sig är klokt	34
Beslutsfattande nära människan	35

Ordförandes hälsning

Kommunernas uppgiftsstruktur genomgår en omfattande omvandling och oron för bevarandet av lokal service tynger många. Nu är det särskilt viktigt att påverka det kommunala fältet.

Det mesta av kommunernas uppgifter är relaterade till de lagstadgade plikterna. Oavsett Sote-modellen kommer man på kommunnivå att fortsätta att dra upp linjer för hur man sköter småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen, kulturen och hälsofrämjandet; dessutom påverkar man kommunernas livskraft och miljö.

För oss kristdemokrater är det viktigt att slå vakt om en kvalitativ och människovärdig vård och stöd, med särskild tonvikt på tjänster för barn, ungdomar, äldre och handikappade. I kommunern avgörs också om Sommarsalmen fortfarande ljuder i skolorna eller om julfesten byts ut mot en kulturfest.

Familjernas och hemmens betydelse ökade under pandemikrisen 2020. Också i övrigt lever vi mitt i ett brytningsskede. Människors dagliga liv och tidsanvändning förändras. Arbetet hemifrån har ökat och allt fler sköter sitt arbete från två orter. De kommunala tjänsterna borde kunna förnya sig inför de stora förändringarna i människors livssituationer. Den kommunala servicen måste ta hänsyn till människors förändrade och olika livssituationer, till exempel vid vård av barn, studier eller kommungränserna överskridande hälsovård.

Kristdemokraterna vill bygga mänskliga, rättvisa, familjevänliga och företagsamma kommuner. Vi värnar om kristna värderingar och goda finländska traditioner. Vi betonar familjens och närsamhällets betydelse. Hållbar medmännisklighet och respekt för andra är utgångspunkten för allt.

Sari Essayah
Partiordförande
Kristdemokraterna

Kommunalvalsprogrammet av Kristdemokraterna i Finland (KD) rp har godkänts vid partistyrelsemötet den 4 december 2020.

Hela Finland med!

För Kristdemokraterna är den kommunala basservicen en hjärtesak. Vi bygger kommuner där det är ett nöje att bo, arbeta och verka. Vi vill investera i kvalitativ grundutbildning, trygg småbarnspedagogik och mångsidiga hobbymöjligheter. Vi bygger kommuner där det är gott och tryggt att åldras, där de svagaste tas om hand och där varje ung människa hittar sin plats. Vi arbetar för att stödja kommuninvånarnas välbefinnande, upplevelse av delaktighet och möjlighet att motionera.

De ekonomiska utmaningarna i de finländska kommunerna är enorma. Det behövs beslutsfattare som kan fatta ekonomiskt ansvarsfulla beslut om ovan nämnda basservice. Välbefinnande skapas endast genom arbete. Vi stöder skapandet av nya arbetstillfällen, satsar på entreprenörskap och sysselsättning. Företagarvänlighet är ett klart mål för oss i kommunens verksamhet. Gällande sysselsättningen tar vi modell av god praxis och satsar på skräddarsydda tjänster. Vi satsar på att höja utbildningsnivån.

För att producera tjänster behövs nya fungerande lösningar och möjligheter till flexibilitet. Kristdemokraterna stöder kreativa, mobila, digitala och vid behov varierande tjänster. Vi vill bygga livskraftiga och konkurrenskraftiga kommuner som baserar sig på kommunernas egna styrkor, där man ser på framtiden med tillförsikt. Kommunala tjänster bör produceras effektivt och konkurrenskraftigt vad gäller kostnader i samarbete med andra kommuner och privata serviceproducenter. Länge leve olikartade kommuner!

I fullmäktige påverkar man genom upphandling om man i skolor och daghem ska äta lokalt producerad mat eller utländska, importerade varor. Vi vill göra den kommunala upphandlingsstrategin till ett viktigt verktyg för att påverka kommunernas livskraft, arbetstillfällen och den egna regionens framgång.

Grundpelaren i den kristdemokratiska ideologin är subsidiaritetsprincipen eller närhetsprincipen. Det innebär att beslutsfattandet måste ske så nära människan och familjen som möjligt. Därför letar vi efter och erbjuder lösningsalternativ som tar hänsyn till lokala förhållanden i all kommunalpolitik. Vid sidan av den offentliga sektorn skapar lokala företag och föreningar en livskraftig kommun, som inte bara är en serviceautomat utan ett välfärdssamhälle för sina invånare. Det är viktigt för både barn och vuxna att tillhöra en gemenskap av nära och trygga människor, där samexistensen berikas genom medborgaraktivitet. Därför är kommunens samarbete med olika aktörer inom tredje sektorn, såsom medborgarorganisationer, byaråd och församlingar, viktigt och gemenskapstärkande.

Kommunernas lagstadgade uppgifter hänför sig till följande tjänster:

- utbildning och dagvård
- kultur, unga och bibliotek
- stadsplanering och markanvändning
- vatten- och energiproduktion
- avfallshantering
- miljötjänster
- social- och hälsotjänster (överförs till landskapen i samband med landskaps- och vårdreformen)
- brand- och räddningsväsendet (överförs till landskapen i samband med landskaps- och vårdreformen)

Arbete och aktivitet i alla kommuner

Kristdemokraternas mål är att skapa en gynnsam miljö för arbete, företagsamhet och boende. Vi arbetar för en långsiktig, aktiv och livskraftig politik. Det ska vara möjligt att utveckla produktiviteten i den kommunala ekonomin. Kommunala beslutsfattare måste få tillräcklig information om referenskommunernas priser och bäst praxis för tjänsteproduktionen som stöd för sitt beslutsfattande.

En aktiv näringslivspolitik har en positiv effekt på kommunens intäkter. Kommunerna måste få en högre andel av skatte- och avgiftsintäkterna, vilket minskar beroendet av statsandelar och uppmuntrar till effektivare näringslivspolitik.

Livskraftsindikatorerna mäter de faktorer som påverkar utvecklingen av livskraften, såsom förändringar hos befolkningen, jobben, skatteintäkterna, försörjningskvoten och utbildningsnivån. Kommunens strategi måste basera sig på att förbättra dessa indikatorer. Stimulansåtgärder bör byggas in i statsandelssystemet så att en positiv utveckling av livskraften gynnas genom större statsandelar.

Vi ska göra de kommunala serviceprocesserna mer fungerande genom till exempel elektroniska transaktioner. Att göra de kommunala elektroniska tjänsterna smidiga stöder en sund ekonomi i kommunerna.

Åtgärder:

- Utvecklingen av produktivetsindikatorer används i budgeteringen. Personalen i kommunen belönas för framgångsrik produktivetsutveckling.
- Kostnaderna för kommunernas egen produktion granskas och jämförs med andra kommuner och privatproducerad tjänsteproduktion bättre än i detta nu.
- Som grund för kommunens utveckling tas livskraftsindikatorer i bruk.

Företagarna skapar välstånd

Företagarna skapar arbete och därmed välstånd. Kärnan i kristdemokraternas sysselsättningspolitik är att förbättra möjligheterna för små och medelstora företag att verka, eftersom det är där som den största tillväxtpotentialen finns och de största möjligheterna till sysselsättning. Det enklaste sättet är att skapa nya jobb i redan befintliga företag. Därför är kommunens investeringar i dem de mest effektiva. Överföringen av arbetsförmedlingen på kommunernas ansvar öppnar nya möjligheter för kommunerna att investera i sysselsättning och svara på regionens arbetskraftsbehov, till exempel genom skraddarsydd utbildning.

Vi främjar företagets verksamhetsmöjligheter genom att hålla skattenivån på en rimlig nivå och undvika nya skattemässiga avgifter för företagarna. Vi stöder partnerskap med företag i regionen och tredje sektorn.

Livskraftstjänsterna bör planeras i samarbete mellan kommunerna och TE-byråerna. Detta gäller särskilt arbetskrafts-, utbildnings- och kompetensservice samt frågor om planering och tillstånd, där man noggrant bör lyssna till behoven hos regionens företag.

Företagstjänster, såsom planering och tillståndprocesser, måste fås från en och samma lucka, och snabbt. Från samma servicepunkt bör företagen också få instruktioner för företagsstöd, såsom livskrafttjänster eller servicesedlar för företag.

Företagsstödjande åtgärder bör bidra till att utveckla företagets marknadsföringskompetens och minska investeringsriskerna. En viktig roll spelar också främjandet av nätverk mellan företag. Att främja affärsnätverk spelar också en viktig roll. Allt behöver man inte och lönar det sig inte heller att göra själv. Till exempel är gemensam marknadsföring ofta effektivare och kostnadseffektivare.

Lätta företagartjänster, såsom företagareföreningar, bör ingå i kommunens

sysselsättningsåtgärder, för att effektivt sänka tröskeln för företagsamhet. Dessutom föreslår KD att ett företagskonto införs i lagen för att minska den administrativa bördan för företagsamhet i linje med den estniska modellen.

Finlands rena natur och säkerhet spelar en nyckelroll i utvecklingen av turismnäringen. Att använda och presentera dessa styrkor bör främjas både lokalt och nationellt. Utvecklingen av naturturism ökar också landsbygdens livskraft.

Åtgärder:

- Utnyttja fullt ut de nya möjligheterna för kommunal arbetsförmedling.
- Skapa skattelösningar för att främja företagets verksamhetsmöjligheter.
- Erbjud företagsservice från en lucka.
- Utveckla företagets marknadsföringskompetens och nätverk.
- Bredda ibruktagandet av företagssedlar och sommararbetsedlar.
- Företagets planering och tillståndsåtgärder hanteras snabbt och smidigt. Inom infrastruktur- och trafikprojekt främjas grön tillväxt och entreprenörskap.
- Investera i program för kommunal livs- och dragningskraft.
- Yrkesutbildning och gymnasial utbildning planeras med hänsyn till behoven i regionens näringsliv. Utbildningsnivån för entreprenörskap beaktas på olika utbildningsnivåer.
- För att göra det lönsammare att arbeta görs småbarnspedagogiken avgiftsfri för syskon. Avskaffandet av syskonavgiften måste kompenseras i statsbudgeten.
- Konkurrerande företag behandlas så jämnt som möjligt i stadsplaneringen och markpolitiken liksom gällande affärsplatser.
- Påskynda framväxten av företagskuvöser och -acceleratorer och säkerställa tillräckliga resurser för företagsrådgivning.
- Investera i naturturism och utveckling av landsbygdens näringsliv.
- Stöd företag i glesbefolkade områden i investeringsprojekt som främjar deras turism och företagsamhet.

Ingen service genom lån

Problemen i den kommunala ekonomin har ökat kraftigt. Särskilt den snedvrida demografin, det ökade behovet av renoveringar och fler kommunala skyldigheter har lett till en betydande skuldsättning i flera kommuner. Att hålla igång servicen med lånade pengar är ohållbart. Kristdemokraterna förhåller sig allvarligt till skuldsättningen och vill främja en ansvarsfull hushållning. Skuldsättningen flyttar kostnaderna till framtida skattebetalare. Ansvarig hushållning kräver uthållighet. Kommunens produktiva tillgångar, såsom energibolag, bör inte privatiseras för att täcka underskotten. Man måste se till att vattentillförsel och andra tjänster som kommuninvånarna behöver inte säljs till privata aktörer. Naturliga monopol bör kvarstå i offentligt ägande så att avgifterna inte blir för höga.

Investeringar som förbättrar kommunens livskraft och ökar kommuninvånarnas välbefinnande genom basservice kan finansieras med lån. Kostnads- och konsekvensbedömningarna av investeringarna måste göras noggrant och kritiskt. Investeringsbeslut relaterade till att stärka näringslivet måste fattas i samarbete med lokala företag och deras verkliga behov måste klargöras i förväg.

Sjukfrånvaron på grund av psykiska orsaker har ökat i kommunerna, särskilt i de kvinnodominerade vård- och utbildningssektorerna. Genomen mänsklig personalpolitik kan man på ett betydande sätt påverka välbefinnandet och antalet sjukfrånvaron. Anställda behöver en kvalitativ ledningskultur och möjlighet att påverka sitt eget arbete och delta i beslut om sitt arbete. Detta ökar klart välbefinnandet på jobbet och minskar sjukfrånvaron.

Orken hos lärare och personalen inom småbarnspedagogiken måste tryggas genom att man säger nej till stora undervisningsgrupper. Anställda måste erbjudas arbetsvägledning och nyanställda ges adekvat introduktion.

Den kommunala personalledningen inverkar centralt på hur reformerna lyckas. Vid reformer bör verktyg tas i bruk som gör att personalen aktivt kan delta i planeringen och genomförandet av förändringarna. Personalen måste ges den nödvändiga utbildning som krävs för att utföra de nya uppgifterna.

DEN KOMMUNALA EKONOMINS UTMANINGAR:

Kommunernas ekonomiska situation är historiskt sett svag. År 2019 var bokslutet negativt i nästan tre av fyra fastlandskommuner. Tillväxten i de kommunala driftskostnaderna beräknas vara 2,4 procent år 2021 och öka i genomsnitt med mer än 3 procent per år under 2022-24.

Coronakrisen har ökat kommunernas social- och hälsovårdsutgifter och försvagat den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen och därmed skatte- och avgiftsintäkterna. Den störning i världsekonomin som utlöstes av coronakrisen återspeglas också i den kommunala ekonomin med en fördröjning.

Enligt Finlands Kommunförbund kommer krisen att försvaga den kommunala ekonomin med totalt 1,7 miljarder euro år 2021. Merparten av detta förklaras med nedgången i de kommunala skatteintäkterna. År 2021 beräknas kommunernas utgifter öka med 200 miljoner euro på grund av coronaepidemin.

Finlands konkurrenskraft förväntas minska på grund av högre lönetillväxt än i konkurrerande länder och eftersom arbetsproduktiviteten i vårt land förväntas minska under de kommande åren.

Åtgärder:

- Kommunernas ekonomi måste skötas ansvarsfullt och långsiktigt. Skuld kan tas endast i den utsträckning som det är rimligt med tanke på kommunens återbetalningsförmåga och framtidsutsikter.
- Vi förhåller oss negativt till försäljningen av kommunens produktiva tillgångar, såsom energi- och vattenbolag. Vi motsätter oss att de naturliga monopol som är nödvändiga för kommuninvånarna, till exempel eldistributionsnätet, säljs till privata aktörer.
- Investeringsprojekt ställs i prioritetsordning, där tillhandahållandet av basservice, såsom grundutbildning eller hälsovård, kommer först.
- Vi har ett medmänskligt grepp om kommunens personalpolitik. En god personalpolitik skapar välbefinnande och ger ekonomiska inbesparingar när sjukfrånvaron minskar.

Öppenhet och kunnande i upphandlingar

Det totala värdet av den kommunala upphandlingen är cirka 18 miljarder euro per år. Finlands upphandlingslag och EU:s upphandlingsdirektiv reglerar all offentlig upphandling. Kommunernas eget ansvar för en kompetent upphandlingspolitik är mycket betydelsefullt. En kommun som vill främja livskraften på sitt område konkurransutsätter på klokt sätt. Förutom att beakta det helhetsförmånliga måste man i upphandlingen också ta hänsyn till lokala aspekter, säkerhet, spårbarhet, innovation, sociala kriterier och livscykelkostnader.

Genom upphandlingslagen kan lokal mat gynnas och små och medelstora företag komma in på marknaden, till exempel genom att lämna in delofferter vid anbud. Vid offentlig upphandling måste hållbarhetskriterier och lokalitet uppmärksammas inom ramen för lagstiftningen om upphandling, till exempel genom att gynna hälsosam ekologisk och lokalt producerad mat.

Åtgärder:

- Företagen garanteras likvärdiga möjligheter att producera tjänster där kommunen har anordnaransvar. Besluts om tydliga principer och kriterier för offentlig upphandling. Uppmärksamhet fästs vid utvecklandet av hållbarhetskriterier.
- Upphandlingar uppdelas i flera delar. Små företag och lätta företag måste ges möjlighet att delta i upphandlingarna.
- I kommunens upphandlingsstrategi betonas närproducerad och hållbar upphandling.
- Öppen och snabb information om upphandlingar och organisering av upphandlingstillfällen för företag.
- I upphandlingar uppmärksammas kvalitets- och miljökrav. Svagare utländska kvalitets- och miljökrav som gäller utanför Finland får inte leda till att någon vinner en anbudstävlan.

En barnvänlig hemkommun

En stimulerande familjepolitik främjar nativiteten och en positiv befolkningsutveckling samt stöder föräldrarna i vården och fostran. I många länder har förbättrade familjeförmåner lett till ett ökat födelsetal. Förutom ekonomiska incitament behöver vi en uppmuntrande och barnvänlig atmosfär. Familjerna behöver också stöd i sina parförhållanden och bindningen till varandra. Vi betonar vikten av familjernas egna val. I all lagstiftning, men särskilt i beslut som påverkar barnfamiljernas liv, bör man göra konsekvensbedömningar för barnen. Som kristdemokrater vill vi uppmuntra till familjebildning och skapa ett barnvänligt samhälle.

År 2019 föddes 45 597 barn i vårt land. Siffran är den lägsta någonsin. Födelsetalen har kraschat de senaste åren. Fertilitetsgraden för en hållbar demografisk utveckling är 2,1. År 2019 var siffran 1,35 i Finland och den sjunker fortfarande. Vår åldersstruktur fortsätter att skeva och den sjunkande försörjningskvoten hotar välfärdsstatens ekonomiska bas. Med dessa utsikter är dagens unga vuxna de stora åldersgrupperna som i framtiden kommer att kämpa med en minskad försörjningskvot ifall inte riktningen ändras. Befolkningstillväxten är för närvarande helt beroende av invandring.

Många beslut rörande familjerna fattas i kommunerna. Beslut måste också i fortsättningen fattas nära invånarna så att man snabbt och smidigt kan reagera på förändringar i servicebehovet. I sote-reformen håller vi fast vid gränsöverskridande samarbete mellan kommuner och landskap. När det gäller service till familjer, vill vi att man beaktar regionernas särskilda behov." Vi stöder verksamheten i organisationernas gemensamma "lanupe-nätverk" för barn, ungdomar och familjer i kommuner och landskap.

Antalet barn och ungdomar som placeras utanför hemmet har ökat nästan varje år i tjugofem års tid. Antalet brådskande fall har också ökat stadigt. Kommunernas investeringar i preventiva tjänster inom barnskyddet och utvecklandet av dessa tjänster har inte varit tillräckliga. Detta har lett till att tyngdpunkten förskjutits till dyra, rehabiliterande åtgärder. Rådgivning och skolhälsovård spelar en nyckelroll när det gäller att tillhandahålla lågtröskelservice. Genom dem kan nödvändig hjälp ges i ett tidigt skede. Att tillhandahålla preventiva tjänster, såsom hemvård till familjer, kan förhindra att problemen anhopas, föräldrarnas ork tar slut och tyngre rehabiliterande åtgärder krävs.

Olika familjers behov måste beaktas i servicen. Till exempel kan ensamstående föräldrar, barn med specialbehov, familjer med tvillingar eller trillingar eller familjer med många barn behöva särskilt stöd. Det måste vara möjligt att i ett tidigt skede ingripa i marginaliseringen av barn och ungdomar. Genom att trygga möjligheten till fritidsaktiviteter för barn från familjer med låg inkomst minskar marginaliseringen. Vi anser också att det är viktigt att stödja far- och morföräldrarnas och andra nära släktingars roll i barnfamiljernas dagliga liv.

Åtgärder:

- Stärka mångprofessionella tjänster med låg tröskel för familjer med barn inom ramen för mödra- och barnrådgivningen.
- Förskjuta fokus från korrigerande barnskydd till förebyggande arbete och förebyggande barnskydd. Öka hemvården för barnfamiljer för att stödja föräldraskap och hantering av krissituationer, och se till att kostnaderna inte blir ett hinder för att söka hemvård.
- Säkra tillräckligt med tjänster i form av rådgivande psykologer och familjearbetare, tjänster för vuxna med missbruk och psykisk ohälsa, specialisttjänster inom dagvård och skolhälsovård för att förhindra behovet av korrigerande åtgärder inom barnskyddet.
- Skapa en barnvänlig miljö där barn kan röra sig och leka säkert.
- Främja konsekvensbedömningen i alla beslut som rör barn och familjer.
- Främja billig eller avgiftsfria klubb- och hobbyaktiviteter och stödja familjer med låg inkomst med hobbyavgifterna. Varje barn och familj måste ha möjlighet till en hobby.

Kvalitativ småbarnspedagogik

Familjepolitiska beslut måste fattas främst med barnets bästa för ögonen. Varje barn under skolåldern har rätt till småbarnspedagogik. Föräldrarna har i första hand rätten och skyldigheten att uppfostra sina barn, med det stöd som samhället bör ge. Dagens ersätter inte föräldraskap och ett tryggt hem, och vårdnadshavarnas roll i den tidiga fostran får inte förbises. Mer behöver göras för att hjälpa familjerna.

Det måste på riktigt finnas olika alternativ för vård av barn, eftersom barn och familjer är olika. Småbarnspedagogik kan bedrivas i dagis, familjedaghem, hemma eller som öppen verksamhet, såsom klubb- och lekaktivitet. Vård i hemmet och dagis bör inte ställas mot varandra, utan systemet bör utvecklas i en mer flexibel riktning baserat på familjens behov. Målmedveten och högkvalitativ småbarnspedagogik är en tillgång för barnet.

Stigen inom småbarnspedagogiken ger emellertid inte automatiskt en högre startnivå gällande färdigheter för den som börjar skolan jämfört med vård i hemmet. Småbarnspedagogiken i dagis är vanligtvis nyttigast för dem med riskfaktorer i sin uppväxtmiljö. Det innebär till exempel behov av utökat stöd eller specialstöd, inlärningsvärigheter, ett annat modersmål än de inhemska eller föräldrars missbruk och psykiska problem. De som arbetar i skiftesarbete, deltidsarbete och korttidsarbete måste kunna erbjudas mer flexibla möjligheter till vård av barn. Att förena arbete och familjeliv måste göras mer flexibelt. Att investera i småbarnspedagogik är ett effektivt sätt att bekämpa fattigdom och marginalisering och hitta barnens fulla potential.

Varje barn har rätt till god utbildning, omsorg och uppmuntrande feedback. I småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen bör tonvikt läggas på inläring av sociala färdigheter, frågor relaterade till barnets psykiska välbefinnande, uthållighetsträning och positiv pedagogik. En pedagogik som stöder barns interaktion förhindrar utslagning. Fostran som syftar till att minska våldsamt beteende och mobbning samt träning av känslomässiga färdigheter måste inkluderas i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.

Vivillförbättraktiteten på småbarnspedagogiken genom att minska gruppstorlekarna. Det måste finnas tillräckligt många professionella inom småbarnspedagogiken för att säkerställa en trygg vård och närhet för barnen. Den ständiga omsättningen av personal och grupper skapar stress för barnen. Många kommuner har svårt att få tillräckligt med personal till småbarnspedagogiken och i ett trängt ekonomiskt läge underskrivs ofta personaldimensioneringen. Förverkligandet av dimensioneringen i kommunerna måste aktivt uppföljas.

Försämringen av kvaliteten på småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen begränsar föräldrarnas möjligheter att arbeta.

Kvaliteten på förskoleundervisningen är i huvudsak relaterad till permanensen hos de anställda. Dålig lön inom sektorn tenderar att öka omsättningen bland de anställda. Lönenivån för professionella inom småbarnspedagogiken måste göras konkurrenskraftig. Likaså bör arbetet och den utbildning som krävs lyftas upp till en uppskattad nivå

Samarbetet mellan församlingar och dagis stöder målen för småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Att lära känna finländska traditioner och den kristna kulturen i vårt land är en viktig del av småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen. Enligt instruktionerna från utbildningsstyrelsen kan arrangörerna av småbarnspedagogiken besluta om att arrangera religiösa evenemang inom småbarnspedagogiken.

Barnpsykiatriker är överens om att vård i hemmet eller vård i en liten grupp är det bästa alternativet för små barns utveckling. Vård i hemmet och familjedaghem bör vara verkliga alternativ för de yngsta barnen, till exempel med hjälp av ett kommunalt tillägg.

För att förhindra mobbing behövs nya metoder redan i småbarnspedagogiken. Tidigt stöd till familjer är mycket effektivare än reaktioner på allvariga problem.

Familjedagvård är för närvarande ekonomiskt olönsamt i Finland och det är inte längre lätt att få nya familjedagvårdare. Familjedagvårdens värde förtjänar att återupprättas, eftersom familjedagvård för små barn under 3 år oftast är ett bättre alternativ för barnets utveckling än en stor dagvårdsgrupp. Smittsamma sjukdomar sprider sig också lätt i stora daghemsgrupper.

Förskoleundervisning är en viktig del av småbarnspedagogiken. Förskoleundervisningen måste vara av hög kvalitet och tillgänglig för alla förskolebarn. Ett viktigt mål för förskoleundervisningen är att ge barnen likvärdig utbildning, oavsett skillnader i språk- och kompetensbakgrund. Kristdemokraterna stöder en två års avgiftsfri förskoleundervisning som en frivillig rättighet för barn att uppnå jämlik skolfärdighet.

Kristdemokraterna föreslår en modell med småbarnsbonus för vård av barn enligt föräldrarnas val. Enligt modellen betalas ett månatligt vårdbidrag per barn efter avslutad inkomstrelaterad mödra- och föräldrapenningsperiod. Familjen kan använda stödet för antingen köp av tjänster inom småbarnspedagogiken eller vård i hemmet. Modellen skulle vara kostnadsneutral för samhället. Läs mer på kd.fi-webbplatsen.

Åtgärder:

- Stödja föräldrarnas rätt att välja den lämpligaste vårdlösningen för sina barn och sin familj.
- Öka flexibiliteten inom småbarnspedagogiken, vård i hemmet och klubbverksamhet.
- Gruppstorlekarna i dagis hålls tillräckligt små, fiffel med gruppstorlekar måste tas tag i.
- Stöda familjedagvård som en flexibel vård för små barn.
- Införa nationella kvalitetskriterier för undervisningen inom småbarnspedagogiken.
- Säkerställa ett tillräckligt antal platser inom småbarnspedagogiken, bland annat genom att försvara hemvårdsstödet och det kommunala stödet till privat vård.
- Stärka privata tjänsteleverantörers förmåga att tillhandahålla utbildningstjänster inom småbarnspedagogiken.
- Stöda småbarnspedagogikens möjligheter att samarbeta med organisationers och församlingars barnarbete.

Fasthet i den grundläggande utbildningen

Finlands framgång bygger på utbildning och kunskap även i framtiden. Högkvalitativ grundutbildning och goda studiemöjligheter från andra stadiet till högskolor och hela vägen till fortsatt utbildning tryggar bäst Finlands livskraft. Hela vårt utbildningssystem bör stödja ett kontinuerligt lärande och möjliggöra livslångt lärande för alla.

Grundutbildning är hörnstenen i vårt lands framgång. I PISA-mätningar har Finland fallit från toppen på alla uppmätta områden: läsning, matematik och naturvetenskap. Kunskapsglappet hos eleverna har ökat och andelen svaga har ökat. Var åttonde ungdom upprätthåller inte tillräcklig läskunnighet. Lärarnas ork har försvagats och antalet sökande till lärarutbildning har minskat kraftigt. Elevens familjebakgrund, kön och bostadsområde har för stor inverkan på studieresultaten. Att arrangera och investera i småbarnspedagogik, grundläggande utbildning och gymnasieutbildning hör till kommunernas viktigaste uppgifter. Det får inte glömmas bort vid pressad ekonomi. De resurser som kommunerna använder för grundutbildningen varierar avsevärt. Kommunerna måste med fast hand förbättra kvaliteten på grundutbildningen.

Antalet elever per lärare i grundläggande utbildningen måste minskas. En liten undervisningsgrupp garanterar bäst lärande, arbetsro och lärarnas ork. Ett tillräckligt litet antal elever per lärare måste säkerställas genom beslut från både kommuner och stat.

Vi vill ha tillräckliga stödresurser för att implementera inkluderingsmodellen i grundutbildningen. Principen om inkludering kräver betydligt mer resurser för att svara mot elevernas individuella behov. Det behöver också erbjudas tillräckligt med smågruppsundervisning. Förutom en specialklasslärare behövs i smågrupper ett skolgångsbiträde och en tillräcklig timresurs. Modellen för flexibel grundutbildning måste utvidgas och möjligheter erbjudas för att gå i tionde klass.

I en mentalt trygg inlärningsmiljö blir alla dagligen sedda, hörda och bemötta. När en skolelev mår bra orkar han eller hon fokusera på sina studier. Skolan bör implementera metoder för undervisning i sociala färdigheter, självkänedom, känslomässiga färdigheter och omtanke om andra, vilket skolan har förbundit sig till. Inom skolpersonalen bör det finnas åtminstone det rekommenderade antalet skolkuratorer och skolpsykologer.

Med hjälp av en gemenskapsskapande verksamhetskultur kan man påverka skolans atmosfär och förhindra mobbning. Skolmobbning och skolvåld är allvarliga saker och måste hanteras beslutsamt. I värsta fall är mobbning grymma fysiska eller psykiska övergrepp. För att utrota mobbning krävs lagstadgade, praktiska och attitydmässiga förändringar. Lärare måste ha tillräckliga möjligheter att ta itu med och bestraffa mobbning.

Samarbetet och det pedagogiska partnerskapet mellan hem och skola är viktiga genom hela skoltiden. Samarbetet mellan hem och skola måste ses som en pågående process med olika uppgifter och former i de olika stadierna. Utgångspunkten för samarbetet är elevens goda, trygga vardag och stöd till inlärningsmålen och studiemotivationen. Det måste finnas en öppen och aktiv interaktion med föräldrarna för att utveckla samarbetet.

Ett utbildningssystem som tar hänsyn till särskilda behoven hos elever som flyttat till Finland från olika länder, med olika utgångslägen och på olika grunder, är ett effektivt sätt att integrera unga invandrare i samhället. I den grundläggande utbildningen är det viktigt för var och en av dem att ha en språklig beredskap för utbildning på andra stadiet.

En förstärkning av småbarnspedagogiken och tillräckligt små gruppstorlekar stöder integrationen av elever med främmande språk. Genom utbildning har även vuxna invandrare och internationellt utbildade också bättre möjligheter att hitta sin plats i det finländska samhället och arbetslivet. Privata skolor och dagis är ett viktigt komplement till offentlig förskole- och grundskoleutbildning. Kristdemokraterna vill stödja familjernas önskan att välja den lämpligaste skolan för sina barn, och därför vill vi förbättra villkoren för privata skolor.

Hemundervisning är ett lagligt alternativ i Finland att genomföra läroplikten. För vissa är det till exempel det enda alternativet på grund av allvarliga inomhusluftsytom. Distanutbildning kan användas för att stödja elever i hemundervisningen och för att göra gränsen mellan hemmet och skolundervisningen mer flexibel.

Skolornas morgon- och eftermiddagsverksamhet i klubbar är viktig för många barn. Klubbavgifterna måste vara rimliga så att alla kan dra nytta av dem.

Vi måste satsa på skolmåltider. Eleverna måste erbjudas en näringsrik gratis måltid varje arbetsdag, med företrädesvis lokalproducerade råvaror.

Åtgärder:

- Minska undervisningsgrupperna genom lagstiftning om lärardimensionering och arbeta för ett lågt relationstal mellan lärare och elever i kommunerna.
- Öka resurserna för elevvård, specialundervisning, mångprofessionellt stöd och tidigt ingripande. Sörja för skolans kurator- och psykologtjänster i enlighet med rekommendationerna.
- Behålla skolpsykologer och kuratorer i skolpersonalteamet även efter sote-reformen.
- Förverkliga inkluderingsmodellen genom tillräckliga stödresurser. En elev bör ha rätt till specialklass när det tjänar hans eller hennes bästa.
- Utveckla skolans verksamhetskultur mot samhörighet och öka samarbetet mellan lärare.
- Utveckla ett pedagogiskt partnerskap mellan skola och hem tillsammans med elevernas föräldrar.
- Ta beslutsamt tag i mobbning och våld i skolan.
- Stöda verksamhetsmöjligheterna för privata skolor och hemundervisning.
- Ge lärare arbetshandledning och nödvändig fortbildning för att kunna sköta nya uppgifter.
- Säkerställa tryggheten vid skolresor.

Skolutrymmen i gemensam användning

I samband med skolbyggen är det bra att fundera på sam användningen av utrymmena tillsammans med lokala föreningar och arrangörer av olika fritidsaktiviteter. Vi vill göra skolorna till allaktivitetshus, som också används av kommuninvånare i olika åldrar utanför skoltiden. Vi stöder att skolan hålls öppen för barns och ungdomars hobbyaktiviteter på morgonen och eftermiddagen. När hobbyerna äger rum på eftermiddagen omedelbart efter skoldagen har familjerna mer tid tillsammans, elevernas ensamhet och transporten till hobbyerna minskar.

Kristdemokraterna stöder bevarandet av närskolenätverk. Utökad distansundervisning och digital undervisning kan minska trycket på att stänga mindre skolor. Vårt mål är att digitala utbildningserbjudanden och digitala inlärningsplattformar och lösningar ska möjliggöra tids- och platsberoende lärande och mångsidigt samarbete mellan skolor. Skolnätverket bör granskas över kommungränserna.

Det är viktigt för varje grupp av barn i skolan att både fysiskt och mentalt ha sitt eget permanenta säkra utrymme där eleven har sin egen plats. Öppna inlärningsmiljöer och ständiga byten av undervisningsutrymmen är inte problemfria. Å andra sidan är det bra att arbetsutrymmena kan anpassas flexibelt för olika användningssyften och funktioner. Det skulle också vara bra med utrymmen för mångprofessionella aktörer i anslutning till skolan, så att inlärningsstödande och rehabiliterande aktiviteter kunde föras närmare elevens vardag.

Inomhusluftproblemen måste tas på allvar och anläggningar i dåligt skick måste repareras eller ersättas med rena utrymmen.

Åtgärder:

- Göra skolorna till allaktivitetshus med hög beläggningsgrad även på kvällar och på helger. Skolans utrymmen öppnas för elevernas hobbyer på morgonen och eftermiddagen.
- Genom att utöka möjligheterna till distansundervisning och digitalt lärande kan man minska stängningstrycket på mindre skolor. Skolnätverket bör granskas över kommungränserna.
- Skolor med inomhusluftproblem bör istandsättas. Elever och personal har rätt till friska faciliteter.

Fostran utgår från värderingar

Ingen fostran eller undervisning sker oberoende av världsbild och värderingar. Respekt för familjens övertygelse och värderingar, både vad gäller innehållet i undervisningen och de praktiska arrangemangen, är viktigt. Förverkligandet av religionsfriheten på alla utbildningsnivåer måste säkerställas.

Det är viktigt att i skolorna värna om den finländska kristna kulturen och traditionerna. Det ger ett underlag till att bygga sin identitet och skapar en grund för förståelse och uppskattning av andra kulturer. Till exempel en jultablå eller en sommarpsalm är en viktig del av den finländska skolans kulturarv. Att lära känna finländska traditioner och kultur är också viktigt för barn med invandrarbakgrund och barn med olika kulturella bakgrunder. Jämställdhet mellan människor, jämlikhet och respekt för varje människa är centrala värden i ett demokratiskt välfärdssamhälle, vars internalisering är en viktig del av fostran. Det finns allt fler olika nationella minoriteter i Finland, två officiella språk och många dialekter. Samiska är det officiella språket inom dess eget territorium. Kulturell mångfald måste beaktas i fostran och undervisning, läroplaner, skapandet av läromedel och i lärarutbildningen.

I integrationen av invandrare är det viktigt att förstå vårt lands lagar, kultur och värderingar, så att de kan förstå sina plikter och rättigheter och bli aktiva medlemmar i vårt samhälle.

Yrke för varje ungdom

Utbildningen på andra stadiet varierar kraftigt från kommun till kommun. Många stora städer kämpar med otillräckligt antal studieplatser. Å andra sidan indras små gymnasier och andra stadiets läroanstalter och kurser hålls inte när antalet studerande är för litet.

Det mest effektiva sättet att minska marginaliseringen är att förbättra tillgången till andra stadiets utbildning. Yrkesfärdigheter är det bästa hindret för marginalisering av ungdomar. Därför är det viktigt att se till att studieplatserna är tillräckliga och geografiskt omfattande. I den kommande obligatoriska andra stadiets utbildning måste adekvata stödåtgärder för elever tillhandahållas så att alla har möjlighet att hållas med i utbildningen. Det finns en risk att en förlängning av den obligatorisk läroplikten kommer att skapa fler upplevelser av misslyckande om det inte finns tillräckligt med

stöd. Mer fokus bör läggas på att stöda familjernas dagliga livshantering, på tjänster för psykisk hälsa och missbruk samt studiehandledning.

Varje ungdom måste ha en stig till arbetslivet efter avslutad grundutbildning: rätt till fortsatta studier i gymnasium, yrkesskola eller läroavtalsutbildning, fortsatta studier vid universitet eller möjlighet att direkt komma ut i arbetslivet. Ungdomsgarantin gör det möjligt att få adekvat stöd även när den unga inte har tillräcklig studiefärdighet, till exempel på grund av psykisk hälsa eller missbruksproblem. Lågtröskeltjänster, som t.ex. Ohjaamo, måste vara tillgängliga för dem som behöver dem.

Kristdemokraterna stöder skapandet av personliga studiestigar. Alla bör ha möjlighet att gå vidare i sina studier i sin egen takt och enligt sina egna resurser. Finansieringsbasen för yrkesutbildningen måste utökas och möjligheterna till läroavtalsutbildning bör stödjas och framhållas. Andra stadiets utbildning måste också förbereda ungdomarna för högre utbildning, antingen genom yrkesutbildning eller gymnasial utbildning. Fler och fler finländare måste kunna slutföra en universitetsexamen för att säkra vårt lands konkurrenskraft.

Åtgärder:

- Tillräckliga stödresurser på andra stadiet för att alla ska kunna hålla sig involverade och få en examen.
- Se till att avgifterna för läromedel inte blir ett hinder för utbildning för en enda ungdom.
- Ett mångsidigt och regionalt heltäckande gymnasienätverk måste säkras.
- Tillgång till gymnasial utbildning av hög kvalitet måste garanteras också i glesbygden.
- Satsa på rekrytering av yrkeslärare och trygga ett mångsidigt och regionalt omfattande nätverk av anordnare (kommuner, samkommuner, företag och stiftelser).

Varje ungdom delaktig

Ungdomsarbete är en lagstadgad uppgift för kommunen, som syftar till att stödja ungdomars utveckling, självständighet och delaktighet i samhället. Många kommuner har sparat genom att stänga ungdomsutrymmen och minska på ungdomsarbetet. Unga behöver dock trygga samlingsplatser samt vuxna som värdesätter och uppmuntrar dem och har tid för dem. Ungdomsarbete kan till exempel påverka ungas attityder till droger och stödja deras mentala hälsa. Uppsökande ungdomsarbete och ungdomsverkstäder är ett bra sätt att hjälpa unga människor som av olika orsaker hamnat i svåra livssituationer. De förebygger marginalisering och problem, vilket sparar korrigerande kostnader. En ung person kan behöva hjälp och stöd för att till exempel hitta en studie- eller arbetsplats, utveckla sina studiefärdigheter och sin livshantering.

Åtgärder:

- Ordna med samlingsutrymmen för ungdomar och erbjuda ungdomsarbetartjänster.
- Säkerställa tillräckliga resurser för ungdomsarbete, ungdomsverkstäder och uppsökande ungdomsarbete.
- Låta de ungas röst höras i kommunens beslutsfattande. Garantera tillräckliga verksamhetsresurser för ungdomsfullmäktige.

Livslångt lärande

Det fria bildningsarbetet utgör en del av kommunens utbildnings- och välfärdstjänster. Det fria bildningsarbetets läroinrättningar främjar livslångt lärande, aktivt och demokratiskt medborgarskap och utför ett brett arbete bland specifika grupper, till exempel invandrare. Det kommer att finnas en ökad efterfrågan på dessa studier de närmaste åren. Frivilliga studier ger ökad kunskap, förutsättningar för anställning, hälsa, allmänt välbefinnande och trivsel i den egna hemkommunen.

Åtgärder:

- Garantera utbildnings och kulturtjänster för det fria bildningsarbetet.
- Betona folkhögskolornas roll i integrationen av invandrare, såsom språk- och kulturutbildning för vuxna.
- Stödja en mångsidig och högkvalitativ utbildning i folkhögskolor och arbetarinstitut, som i många små kommuner bildar stommen i hobbyutbudet. Kundavgifterna hålls på en rimlig nivå.

Motion och kultur skapar välbefinnande

Främjande av välbefinnande och hälsa är också i fortsättningen en lagstadgad uppgift för kommunerna. Att investera i möjligheter till motion är lönsamt för kommunen, eftersom det stärker invånarnas hälsa, förbättrar livskvaliteten och därmed ger besparingar och andra indirekta fördelar. I idrottsanläggningar och idrottstjänster bör man ta hänsyn till olika slag av motionärer, allt från småbarn till äldre och från rehabiliterare till tävlingsidrottare. Motion förenar också människor. Förutom föreningar bör kommunerna också beakta olika intressegruppers behov och skapa idrottsmöjligheter för alla.

Kultur för med sig liv och välbefinnande samt attraktivitet. Vid sidan av en fungerande basservice är kulturella tjänster en viktig del av samhällets dragningskraft. Vi värnar om avgiftsfria och högkvalitativa bibliotekstjänster.

Vi främjar kulturfostran inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen och stöder kommuninvånarnas möjligheter att delta i kulturaktiviteter.

Amatörteatrar, ungdomsföreningar, hembygdsföreningar, arbetarföreningar, kristna föreningar, musikkårer, orkestrar, körer och många andra aktörer har i årtionden erbjudit kvalitativa och inkluderande kulturella tjänster. Kommunerna bör fortsätta stödja organisationernas verksamhet genom bidrag, utrymmen och samarbetsavtal. Vi anser också att upprätthållandet av högkvalitativa kulturinstitutioner utgör en viktig del i bevarandet och stärkandet av den finländska kulturen.

Vi satsar på högkvalitativa bibliotekstjänster och särskilt e-boktjänster, som vi önskar att ska kunna erbjudas brett och i samarbete mellan olika kommuner. E-boktjänsterna bör vara enkla att använda och tillgängliga för alla kundgrupper. Kommunerna är nyckelaktörer inom kultur och lärande. Den viktigaste institutionen för konst, kultur och bildning är fortfarande den finländska grundskolan. Vårt mål är att alla Finlands kommuner förbinder sig till en plan för kulturfostran inom den grundläggande utbildningen.

Åtgärder:

- Främja byggandet och underhållet av motionsutrymmen, idrotts- och simhallar, utomhusplaner och vandringsleder.
- Beakta behovet av olika typer av motion: till exempel äldres, rehabiliterades eller specialgruppers möjligheter till regelbunden motion, oavsett förmögenhet.
- Stödja idrottsföreningars och fria hobbygruppers verksamhet, till exempel genom att skapa tydliga bokningssystem och öka beläggningsgraden. Möjligheterna till hobbyer bör ökas i anslutning till skoldagen.
- Främja arbetsvälmåendet hos kommunens anställda genom motions- och kultursedlar eller i samarbete med föreningar.
- Stödja bibliotekens, medborgarinstitutens, konstinstitutionernas och museernas verksamhet.
- Stödja samarbetsavtal med grannkommuner, tredje sektorn, kulturentreprenörer, församlingar och kristna samfund i anordnandet av kulturtjänster.
- Garantera specialgrupper likvärdig tillgång till kulturtjänster.
- Stödja användningen av procentprincipen för att främja konst, där den kommunala ekonomin det tillåter.

Sote äntligen klar

KD:s sote-teser:

1. Reformen av social- och hälsovårdens tjänster är nödvändig och brådskande.
2. Huvudsyftet med reformen är att minska skillnaderna i välbefinnande och hälsa mellan olika befolkningsgrupper och förbättra lika tillgången till likvärdig service.
3. Fokus i servicen bör sättas på primärhälsovården och preventiv basservice som stärker välbefinnandet. Därigenom dämpas behovet av dyra specialtjänster och säkerställa att sote-tjänsterna räcker till även i framtiden.
4. Centralt i minskningen av hälsoskillnader är garanterad tillgång till primärvård. I icke-brådskande fall måste man nå hälsovårdscentralens läkare senast inom sju dagar efter bedömningen av vårdbehovet.
5. Sote-tjänsterna bör reformeras utifrån social- och hälsovårdstjänsterna i de berörda regionerna. Välfärdsområdena bör vara tillräckligt stora för att ha bärkraft att kvalitativt och effektivt producera service för sina invånare.
6. Redan grundlagen kräver att samhället säkerställer adekvat finansiering, baserad på regionernas behov, för att man ska få likvärdig och högkvalitativ service i hela landet.
7. Den offentliga sektorn bör ha huvudansvaret för anordnandet av servicen. Regionerna bör ha stor frihet att bestämma hur tjänsterna produceras, antingen som egen produktion, i samarbete mellan regionerna, genom köp av en del från privata producenter eller genom att ge kunden en servicesedel för köp av tjänsten. Kundsedelssystemet måste utvidgas på ett kontrollerat sätt för att säkerställa tillgängligheten på tjänster.
8. Tillräcklig finansiering måste komma från statsandelssystemet. Vi är inte för en ökning av beskattningsrätten för regionerna. Beskattningsrätten skulle öka den totala skattebördan och öka medborgarnas ekonomiska ojämlikhet.
9. I reformen bör avdelas tillräckliga resurser för att säkerställa tillgängligheten på svenskspråkig och samisk service.
10. Miljöhälsovården är en viktig del av primärhälsovården och folkhälsoarbetet och ansvarar för att säkra livsmedelsproduktionskedjor garanteras på dess område, "från åkern till bordet". Miljövårdstjänster av hög kvalitet måste tryggas i hela landet.

Det är sjukt att spara på hälsan

Kommuninvånarna måste ha rätt till vård inom rimlig tid. Kristdemokraterna vill slå vakt om när servicen och främja lågtröskelservice och mobila hälsovårdstjänster så att tillgången till tjänster kan säkerställas snabbt och nära.

Hälsovårdens fokus måste flyttas till bashälsovården och preventiv, välmåendeförbättrande basservice. På detta sätt kan behovet av dyra specialtjänster begränsas och tjänsternas tillräcklighet säkerställas. Den tiondel av befolkningen som har mest behov av tjänster står för merparten av kostnaderna. Betydande insparingar kan uppnås genom förebyggande hälso- och sjukvård för riskgrupperna.

För första gången var år 2019 psykiska problem den största orsaken till förtidspensionering. Det finns ett särskilt behov av att satsa på psykisk hälsa och missbrukarservice. Vi behöver lågtröskeltjänster för narkotikamissbruk och mentalvård, till exempel närkliniker, där man får service utan avtalad tid.

Den offentliga vården klarar sig inte utan ett förnuftigt och balanserat partnerskap med privata tjänsteleverantörer. Avskaffandet av Fpa-ersättningssystemet skulle innebära att tillgången till läkartjänster skulle försvåras. Till exempel söks gynekologiska och oftalmologiska tjänster främst inom den privata sektorn. Detta gäller också delvis munhälsovården. Vi vill öka användningen av kundsedlar på ett kontrollerat sätt för att säkerställa tillgängligheten på tjänster.

Kommunen måste på ett effektivt sätt övervaka och styra de privata social- och hälsovårdstjänster som tillhandahålls på dess område. Medel för att ingripa vid avtalsbrott kan till exempel vara avtalsböter, hänvisning av boende till andra vårdhem eller rätt till uppsägning.

Förutom användningen av tekniska applikationer behövs telefonrådgivning för dem som inte har möjlighet att använda elektroniska tjänster.

Inom hälsovården behövs beredningsplaner för framtida pandemier. Tillgången på masker, läkemedel och vårdutrustning måste förberedas bättre. I kommunerna bör man ta beslut om tillägg för sjukskötare och läkare i deras farliga arbete.

Åtgärder:

- Trygga tillgången på hälsovårdstjänster i form av när servicetjänster.
- Öka tjänsterna för narkotikamissbruk och mentalvård.

- Producera hälsovårdstjänster i samarbete med privata tjänsteleverantörer.
- Utöka användningen av kundsedlar för att garantera tillgången på tjänster.
- Fpa:s ersättningssystem utvecklas och avskaffas inte.
- Hälsovården behöver bättre beredskap inför krissituationer.

Involvera varje farmor och farfar

Varje äldre är förtjänt av en värdefull ålderdom. En trygg ålderdom är en fråga om mänskliga rättigheter som vi målmedvetet försvarar. Äldreomsorgen måste föras till en nivå där man inte behöver vara rädd för att åldras.

På vårdhem för äldre tas i bruk en fyrapunkts garantimodell: en utomhusgaranti, en måltidsgaranti, en hygiengaranti och en gemenskapsgaranti. Utomhusgarantin innebär att den äldre kan gå ut minst två gånger i veckan. Måltidsgarantin gör det möjligt att få äta i lugn och vid behov få hjälp att äta. Alla måste garanteras möjlighet att bli tvättade och på hygienprodukter får det inte sparas. Gemenskapsgarantin bekämpar aktivt ensamheten.

Hemmet är ofta det trevligaste och bästa stället att bo på när nödvändig service och stöd tillhandahålls i hemmet. Hemsjukvård är dock svår att få på vissa ställen eller ibland hålls de som behöver institutionell vård i hemvård. I värsta fall är detta en underlåtenhet. Adekvat service bör garanteras för dem som är i hemvård och den bör planeras med god omsorg för att upprätthålla de äldres funktionsförmåga att klara vardagen. Tjänstens kvalitet förbättras av de anställdas varaktighet. Hemvården bör vara en helhetsvård som svarar mot klientens fysiska, mentala, sociala och andliga behov att upprätthålla funktionsförmågan och rehabiliteringen. Samarbetet mellan hemvården, specialistsjukvården och primärvården måste utvecklas inom äldreomsorgen och i synnerhet när man återvänder till hemmet.

Det största bekymret för äldre är en ensam ålderdom. Boende i gemenskaper kan effektivt lindra äldres ensamhet. Vi stöder ökningen av gemensamt boende och en ökning av familjevård för äldre i alla kommuner. Bristen på vårdare på både institutioner och i hemvård orsakar omänsklig behandling av äldre, men tär också på orken i jobbet och vårdens attraktionskraft. Man bör se till att en adekvat och yrkeskunnig vårdardimensionering förverkligas på basis av den lagstadgade dimensioneringen. Staten måste säkra finansiering av dimensioneringen.

Vi understöder ökad närståendevård som måste ges tillräckligt stöd. Vi bör se till att närståendevårdarna orkar och mår bra. De behöver lediga dagar och möjlighet till rekreation, rehabilitering, hemvård och hälsokontroller. I de flesta fall är det nödvändigt att stödja närståendevården med hemservice.

Allas liv är värdefullt. En mänsklig och god terminalvård bör vara tillgänglig för alla, oavsett boningsort eller sjukdom. Trots instruktioner och rekommendationer är tillgången på kompetent hospicevård i Finland fortfarande slumpmässig. Hospicevården i hemmen bör utvecklas. Tillgången på högkvalitativ hospicevård förbättras genom ökning av hospiceenheter, utvecklandet av hemsjukhusverksamheten och vårdkedjorna för hospice samt investeringar i utbildning och personalens kompetens.

Åtgärder:

- Fler vårdare till åldringsvårdens dygnet runt enheter och hemvården samt en bättre vårdkultur för äldre. Ett rehabiliterande grepp införs i all äldreservice.
- Ibrukttagande av en fyrgarantimodell; utomhusgaranti, måltidsgaranti, hygiengaranti och gemenskapsgaranti.
- Mängden och kvaliteten på tjänsterna för hemmaboende äldre förbättras.
- Uppmuntra kommunerna att ta i bruk gratis parkeringsbeteckningar för både kommunala och privata aktörer inom hemvården.
- Aktiv övervakning av privata sociala tjänster som produceras i kommunen.
- Uppmuntra till gemensamt boende och öka tillgången på familjevård.
- Främja aktivt metoder som bevarar äldre människors funktion och bekämpar institutionalisering under eventuella sjukhusvistelser.
- Tillräckligt med hemliknande vårdenheter dygnet runt och effektiverade serviceenheter. Rätten för en äldre person till permanent vistelse hos sin make bör säkerställas också i servicebostäder.
- Inomhusluftproblem i äldreboenden åtgärdas.
- Stöd till närståendevårdare och möjlighet till lediga dagar, rekreation, rehabilitering och förmånlig hemvård. Kommunerna måste avsätta tillräckligt med resurser för närståendevård.
- Mänsklig och högkvalitativ hospicevård oavsett vårdplats och med bäst praxis.

Skräddarsydd handikappservice

Personer med funktionsnedsättning måste få adekvat stöd för att klara sin vardag så bra som möjligt. De måste utifrån sin egna möjligheter kunna påverka beslut som gäller dem själva. En person med funktionsnedsättning har rätt till ett eget hem, permanent boende och tillräckligt stöd för att kunna bo i sitt eget hem.

Upphandlingen av nödvändiga tjänster för personer med funktionsnedsättning, såsom boende, personlig hjälp och tolkning för personer med talhandikapp, måste bestämmas utifrån individens behov när klient- eller serviceplanen görs. Att utestängas från egna livslösningar tär på välbefinnandet, förmågan att arbeta och fungera, tröttar ut och skapar ångest.

Valfriheten, delaktigheten och rättsskyddet för klienter inom handikappservicen bör stärkas genom införande av personlig budgetering som ett sätt att tillhandahålla tjänster på. Trygga transporter i enlighet med lagen om handikapptjänster och socialvård måste säkerställas. Anställningar av handikappade och delvis arbetsföra bör förbättras. Många högutbildade personer med funktionsnedsättningar blir utan arbete och pensioneras mot sin vilja på grund av arbetsoförmåga. Olika sysselsättningsvägar och samordning av socialskyddet och förvärvsinkomsten behöver utvecklas.

Åtgärder:

- Upphandlingen av nödvändig service för personer med funktionsnedsättning bestäms utifrån individens behov.
- Personlig budgetering införs.

Det är bra att bo hemma

En trivsamt och ren livsmiljö skapar välbefinnande. Vi vill öka kommuninvånarnas möjligheter att i sin närmiljö påverka trivselt och stadsplaneringen redan i planeringsfasen. Kommunala och statliga tillstånds- och myndighetsprocesser måste påskyndas så att livskraftiga projekt kan framskrida utan dröjsmål. Besvärprocesserna bör för snabbas.

Långvariga besvärprocesser är en faktor som försvårar markplaneringen. Kristdemokraterna anser det viktigt att utveckla förvaltningsrättsliga metoder som säkrar tillräckliga resurser så att utvecklingen av regionerna inte försenas i onödan.

Boendekostnaderna består förutom av bygg- och reparationskostnader av fastighetsskatter, vatten- och avfallsavgifter, energikostnader och olika underhållsarbeten på fastigheten. Det ska vara möjligt att hålla fastighetsskatten på en rimlig nivå så att bostadskostnaderna inte belastas, särskilt för låginkomsttagare.

Vi rekommenderar byggande i trä och andra hållbara och miljövänliga ekologiska material och värmelösningar.

Kommunens bostadspolitik bör främja medborgarcentrerat andelsägande och mera gemensamt boende. I de nya stadsplanerna bör tomter reserveras för gruppbyggnadsprojekt, bostadsrättsföreningar och kvarter för olika åldrar. I en digitaliserad värld måste man vara uppmärksam på byggnadens alltför stora teknologiberoende. Bostadsbyggnader måste förbli beboeliga även i en situation där el- eller telenät inte fungerar. I glesbefolkade områden rekommenderas att eldstäder byggs i nya bostäder som reservvärmekälla.

Närmiljön och grönområdena har stor betydelse för människors välbefinnande och boendetrivsel. Vid markplanering bör bevarandet av dem ha hög prioritet. Vi kristdemokrater vill hålla hela landet befolkat och involverat i utvecklingen. En livskraftig landsbygd och jordbruk är en viktig del av självförsörjningen och den finländska medborgaridentiteten. Hela Finland drar nytta av dem.

Att koncentrera bostäder till stora tillväxtcentra är inte ekonomiskt eller ekologiskt vettigt. Coronakrisen har visat vilken stor potential som finns i distansarbete och studier. Många kan arbeta på två eller flera orter. Detta har tillsammans med urbaniseringen blivit en ny trend. Det statliga bidragssystemet måste utvecklas för att ta hänsyn till kommuner med ett stort antal fritidsbostäder. Reformen skulle hjälpa till att hålla hela landet befolkat och stödja serviceutbudet i glesbygder.

Den nationella rovdjurspolitiken måste beakta naturens mångfald och stamvården. Vi förhåller oss allvarligt till glesbygdens oro för sin trygghet. Vargen hör inte till gårdstunet. Kommunerna måste se till att hålla parker och rekreationsområden snygga och vid planeringen och underhållet av parker beakta t.ex. den vitkindade gåsens spridning.

Åtgärder:

- Markplaneringen bör baseras på omfattande kostnads- och konsekvensbedömningar samt opartiska studier och forskning.
- Prioritera bevarandet av närmiljön i planeringen.
- Särskild uppmärksamhet ägnas byggnadens kvalitet och byggnadstillsynen. Trä föredras vid offentligt byggande.
- Förmånliga hyres- och ägandebostäder för unga.
- Fastighetsskatten på rimlig nivå också i storstäder. Den får inte onödigt belasta boende i egnahemshus. Medborgarna bör stå i en likvärdig situation oavsett boendeform.
- En reducerad fastighetsskattesats för ideella föreningar och församlingar.
- Främja ett hinderfritt samhälle. Informationssystem, skyltar, ramper och trafikleder byggs för att vara enkla att använda. Byggande av hissar vid nybyggen och renoveringar främjas.
- Vid markplanering beaktas grönområden och lekparkar i tillräcklig mängd
- Tillståndsprocesser görs lättare och tidsgränser uppgörs. Att minska på detaljerna i planeringsreglerna minskar på övervakningen och samtidigt på byggkostnaderna.
- Vid placeringen av vindkraftsparker tas bättre hänsyn till syn- och bullerskador hos invånarna.
- Främja snabb telekommunikation i kommunerna. Effektivt bredband är en förutsättning för mången service och entreprenörskap i glesbygder.
- Överföringspriserna på el belastar medborgarnas ekonomi och behöver reformeras. Elnätsbolagen bör vara kostnadseffektiva i sina nätinvesteringar och de vinster som genereras av monopoliet måste vara rimliga.

En ekologiskt hållbar kommun

Målen för natur- och miljöskyddet samt boendetrivseln går hand i hand. Kommunen är en nyckelaktör i främjandet av hållbar planering av markanvändning, energieffektivitet, cirkulär ekonomi och hållbar utveckling. Kommunen måste ställa upp strategiska mål för att skydda naturområden, mark, vattendrag, luft och klimat och för att minska miljökador, buller och inomhusluftproblem.

Ett välfungerande väg- och järnvägsnät gör det möjligt att hålla hela Finland livskraftigt. God trafik innebär säkerhet och miljövänlighet. Utvecklandet av transportsystemen måste beaktas från början vid planeringen av nya bostadsområden. Kollektivtrafiken bör utvecklas genom att man lyssnar på kommuninvånarna och strävar efter att öka användningen.

Ansträngningar bör göras för att upprätthålla rimliga allmänna eller kommersiella transportförbindelser utanför tätorter, även om det inte finns förutsättningar för trafik på marknadens villkor. Vi uppmanar till utveckling av olika biluthyrnings- och samkörningssystem samt integrationen av mobilitetstjänster. Inom trafiken stöder vi övergången från fossila bränslen till mer klimatvänliga energikällor, såsom biogas, el och syntetiska bränslen.

MAL-avtalsförhandlingen ökar den gemensamma planeringen av markanvändning, boende och trafik i stadsregioner. MAL-avtalsförhandlingen innebär långsiktig planering på stadsnivå och förbindning till regionala mål. I förhandlingen kommer små kommuner att ha tillgång till kunskapen från centrala städer och ministerier. Tillväxten i MAL-stadsområdena är till stor del koncentrerad till centralorten och dess gränsområde, men spridningen av påverkningsmöjligheter och kunskap till små kommuner är till stor nytta och talar för en bredare stadsplanering. Vi anser att en fungerande anslutningstrafik är viktig liksom tillräckligt med förmånliga parkeringsmöjligheter för smidig pendling. Utvecklandet av kollektivtrafiken så att den betjänar alla i området ökar hela regionens konkurrenskraft.

Vi föredrar byggande i trä samt andra hållbara och miljövänliga material och värmelösningar inom det offentliga byggandet. Särskild uppmärksamhet måste ägnas mångsidigheten och tillgängligheten hos offentliga byggnader, gällande kvaliteten på konstruktionen, byggnadskontrollen och byggnadernas livscykel. Till exempel blir dålig byggkvalitet i form av inomhusluftproblem kostsam och är ett slöseri med naturresurser. Man bör satsa på mätning av byggnadernas luftfuktighet. Genom utrymmeseffektivitet kan storleken på fastigheterna minska liksom också underhållet.

Kristdemokraterna vill hålla stadskärnorna levande och attraktiva. Förmånlig parkering stöder livet i centra och minskar attraktiviteten hos mer avlägsna köpcentra. Detta kan också minska trafikutsläppen. Det finns mycket att utveckla i många städer när det gäller lätta trafikleder. När volymen och hastigheterna för lätt trafik ökar måste man också ägna mer uppmärksamhet åt säkerheten i vägnätet. Cykling och promenader ger hälsofördelar, miljöfördelar, ekonomiska fördelar och i stora städer också tidsfördelar. Till exempel är stadscyklar en utmärkt transportlösning när det gäller ekologi och hälsa.

Kommunala beslut är av stor betydelse för klimatutsläppen. Många kommuner arbetar aktivt för att minska användningen av fossila bränslen och torv, särskilt som källa för fjärrvärme. Helsingfors värms emellertid fortfarande upp huvudsakligen med fossila bränslen. Fjärrvärmenätverken kommer att kräva betydande investeringar. I framtiden kommer ett stort antal olika värmekällor att användas: bioenergi, avfallsförbränning, geotermisk energi, överskottsel, spillvärme och värme som produceras av små kärnreaktorer. En snabb ersättning av torv med andra energikällor på mindre orter kan kräva statligt stöd för finansieringen av ersättande energiinvesteringar.

Återvinningsgraden för kommunalt avfall i Finland är bara 42 procent. Den totala mängden avfall ökar trots minskningsmålen. Kristdemokraterna förespråkar en minskning av mängden avfall och en ökad sortering. Att öka sorteringen av hushålls- och industriavfall kräver ambitiösa mål och målmedvetet arbete. Kommunerna har olika avfallshanteringsmetoder. I många kommuner är förbränning av avfall den bästa lösningen för att avlägsna avfall.

Gatuunderhåll och belysning bör vara ordnad. Plogning, halkskydd och avledning av dagvatten från trafikleder ökar säkerheten och förhindrar olyckor.

Åtgärder:

- Säkerställa kommunernas energisystem och minska utsläppen.
- Stödja kollektivtrafiken och övergången till mer klimatvänliga energikällor. Stödja rabatter för ungdomar, studerande, dem som använder barnvagnar och för seniorer. Stimulera experiment som ökar användningen av kollektivtrafik, till exempel genom att erbjuda billigare biljetter till dem som reser utanför rusningstid.
- Stödja cykling och promenader.
- Främja cirkulär ekonomi i kommunerna och kommunalt ägda bolag.

- Den kommunala energiproduktionen bör vara mångsidig, decentraliserad, självförsörjande och konkurrenskraftig. Återvinningen av energi som produceras av samhället och användningen av förnybar energi kommer att öka.
- Öka användningen av trä vid offentligt byggande.
- Beakta också högskolestuderande i det kommunala beslutsfattandet, till exempel inom stadsplanering, kollektivtrafik och hobbyer.

Att förbereda sig är förståeligt

Coronapandemin 2020 och restriktionerna för människors rörelsefrihet och företagens verksamhet har varit en viktig påminnelse om vikten av beredskap. Centrala funktioner som sjukvård, vattendistribution, avfallsservice och energidistribution måste säkerställas under alla omständigheter. Det kräver klara planer och beredskap på kommunnivå. Beredskapen främjas också genom att stödja verksamhetsförutsättningarna för beredskapsorganisationer inom tredje sektorn, såsom Martorna, och reservist- och försvarsverksamheten på kommunens område.

Staten och kommunerna bör i samarbete uppdatera sina beredskapsplaner inför olika kriser. Nya pandemier måste bekämpas resolut och kommunerna måste också systematiskt förbereda sig för naturkatastrofer och storolyckor. En snabb reaktion i en krissituation förutsätter inrättande av fungerande krisorganisationer redan under normala omständigheter. Det är också viktigt att investera i regelbunden övning och genomgång av olika scenarier.

Åtgärder:

- Utarbeta beredskapsplaner för olika kriser i kommunerna och aktivt öva på genomförandet. Skapa en krisledningsgrupp anpassad till olika situationer som med kort varsel kan ta ansvar för att leda krissituationen, beskriva lägesbilden och sköta kommunikationen.
- Utveckla planer för läroanstalter för att genomföra distansundervisning i krissituationer, så att distansundervisning snabbt kan inledas.
- Upprätta en plan för distribution av livsmedel i krissituationer.
- Inrätta ett samarbetsorgan mellan offentliga organisationer och företag i regionen där man planerar möjliga åtgärder i krissituationer och upprätthåller en gemensam lägesbild.

Beslutsfattande nära människan

Den kristdemokratiska subsidiaritetsprincipen innebär att beslutsfattandet förs så nära människan som möjligt. Vi försvarar kommunernas och landskapens självstyre och rätten att producera tjänster för att tillgodose behoven hos invånarna. Vi stöder ett utökat samarbete mellan kommuner, regioner och företag när det gäller produktion av tjänster. Det måste vara möjligt att göra ändringar i kommun- och landskapsstrukturen på frivillig basis.

Vi vill garantera att ungdomsråden har tillräckliga operativa resurser och goda möjligheter att påverka beslutsfattandet. Äldreråden och handikappråden behövs också i kommunerna efter överföringen av sote-tjänsterna till välfärdsområdena, så att äldres och funktionshindrades särskilda behov beaktas i övrig kommunal tjänsteproduktion. Äldreråden och handikappråden kan bistå med viktig information om hur kommunala tjänster fungerar och ingripa vid missförhållanden i servicen.

De nya tekniska tillämpningarna ger goda möjligheter för utveckling av kommunal demokratin och lyssnande. Deltagande budgetering och olika kommunala enkäter är redan vardag i många kommuner. Att ge feedback bör göras enkelt. Fostran och utbildning spelar en nyckelroll i att utveckla ett medborgarskap där man påverkar och är aktiv. Kommunen bör vara närvarande och aktiv i sociala medier. Kommunfullmäktiges offentliga webbmöten är en viktig del av öppenheten i beslutsfattandet.

Vi kristdemokrater värdesätter samhörighet, talkoanda och invånaraktivitet. Vi anser att det är viktigt att de regionala invånarföreningarnas och byarådens roll växer. Vi vill stödja dem och deras deltagande i beslutsfattandet. På många orter har man också utvecklat självpåtaga aktiviteter för invånarna, till exempel restaurangdagar, städdagar, motionsevenemang, olika kvartersfester, temadagar och andra gemensamma evenemang, som är nyttiga och trevliga att delta i. Vi stöder sådana möjligheter som för samman invånarna och vi är själva aktivt engagerade. Lätta gemenskaper är en växande positiv trend, där kommunens uppgift är att erbjuda en plattform för människors egen aktivitet. Kommunen bör förhålla sig uppmuntrande till fenomenet och skapa möjligheter.

Läs mer www.kd.fi

Kristdemokraterna i Finland r.p.

Karelegatan 2 C , 00250 Helsingfors, tel. 09 348 822 00, kd@kd.fi